

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΕΠΑ.Α.
6 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

ΚΕΙΜΕΝΟ

ΠΑΡΑΙΝΗΣΕΙΣ¹ ΕΝΟΣ ΠΑΤΕΡΑ ΤΟΥ ΚΑΙΡΟΥ ΜΑΣ

Αγαπημένο μου παιδί,

Ξαφνικά ψήλωσες, ωρίμασες. Παρατήρησες, άραγε, κι εσύ ότι η σχέση μας άλλαξε τον τελευταίο καιρό; Τώρα, μου φαίνεται πως δεν έχεις πια το ίδιο κέφι να βρεθούμε μόνοι οι δυο μας και να τα πούμε με τις ώρες. Ίσως δεν το καλοσκεφτήκες ακόμα, αλλά νομίζω πως, όταν δόθει μια τέτοια ευκαιρία, τείνεις συχνά να βρεις μια πρόφαση² για να την αποφύγεις. Το ύφος σου απέναντί μου έγινε, καθαρά και ξάστερα, κριτικό. Γυρεύεις τα όριά μου και, φυσικά, αρχίζεις να τα ξεχωρίζεις. Με κρίνεις, με συγκρίνεις, με τοποθετείς σιγά-σιγά στη θέση που μου ταιριάζει. Ανακάλυψες κάτι που δεν το είχες φανταστεί· ότι υπάρχουν άνθρωποι καλύτεροι, σοφότεροι, σπουδαιότεροι από μένα. Συζητάς ζωηρά τις γνώμες μου· συχνά τις αντικρούεις. Αμφισβητείς τις πληροφορίες που σου δίνω. Ώρες-ώρες θα έλεγα πως σου αρέσει να προσδίδεις στη συζήτησή μας τον τόνο μίας αντιδικίας των γενεών. Λες «εμείς» κι «εσείς» σαν να πρόκειται για δυο κόσμους ριζικά διαφορετικούς, ανάμεσα στους οποίους δεν είναι πιθανό να υπάρχει συνέχεια και βαθύτερη συνεννόηση ή σύμπτωση στις ιδέες και τα γούστα.

Παρατηρώ ακόμα – αυτό σνηθέστατα – ότι ορισμένες κοινότητες, ανώδυνες συμβουλές μου – να, σα να πούμε «Κάνει ψύχρα, πάρε το πανωφόρι σου» ή «Μην πίνεις νερό ιδρωμένο» – σ' ερεθίζουν απροσδόκητα, σου προκαλούν εκδηλώσεις φανεράς ανυπομονησίας και δυσαρέσκειας. Μα ξέρω και κάτι άλλο που μου το έχεις ομολογήσει. Έχεις ανάγκη στη ζωή σου από μια αξία ανώτερη από τις άλλες, μια αξία-γνώμονα, μια αξία-πτυξίδα, στην οποία να αναφέρεται κάθε σου εκδήλωση, απόφαση, κρίση, πράξη. Η αξία αυτή, η πιο ωραία σου λέξη, σου προτείνω να είναι η γνησιότητα.

Να είσαι γνήσιος, αληθινός, ακέραιος, σε ό,τι αισθάνεσαι, λες και πράττεις, στον έρωτα, στη φιλία, στην κοινωνική σου δράση – απέναντι σε φίλους κι εχθρούς και, πρώτα-πρώτα, απέναντι στον εαυτό σου. Να σέβεσαι τον άλλον, να προσπαθείς να τον καταλάβεις· να τον βοηθάς, αν αυτό περνά από το χέρι σου. Συχνά, η ζωή μας έχει ν' αντιμετωπίσει δύσκολα διλήμματα που, μονάχα με πολλή αμοιβαία κατανόηση και βοήθεια, μπορούμε να τα λύσουμε και να τα ξεπεράσουμε. Να μην απαρνιέσαι τα δικαιώματά σου στη ζωή, μα να μην ξεχνάς και τα δικαιώματα του άλλου που βρέθηκε μαζί σου.

¹ ΠΑΡΑΙΝΗΣΕΙΣ : συμβουλές, προτροπές

² πρόφαση : δικαιολογία

Τα ίδια θα σου έλεγα και για την εργασία σου. Να είσαι ειλικρινής και ευθύς σε κάθε δουλειά που θα αναλάβεις· να την τιμάς πρώτα-πρώτα εσύ ο ίδιος· να πασχίζεις να την κάνεις σωστά και όσο μπορείς καλύτερα, με φροντίδα και με μεράκι. Να είσαι αυτό που είσαι· τίποτα περισσότερο και τίποτα λιγότερο. Άκουσέ με· ένας άξιος μαραγκός που κατέχει καλά τη δουλειά του και πιστεύει σ' αυτήν είναι πολύ πιο ολοκληρωμένος και αξιοσέβαστος άνθρωπος από έναν κακό επιστήμονα.

Παρασύρθηκα όμως από τα λόγια μου και μου φαίνεται πως ξανάρχισα να συμβουλευώ. Σου τό 'πα και πριν· δε ζητώ να σου επιβάλω έτοιμες απόψεις για τον κόσμο, αλλά μονάχα να σε βοηθήσω να ξεκινήσεις. Υστερα, τράβα το δρόμο σου και σβήσε με, σιγά-σιγά, από τους λογισμούς σου, καθώς το θέλει η ζωή.

Απόσπασμα από το βιβλίο του Γιώργου Θεοδοκά, *ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ ΚΑΙ ΘΕΣΕΙΣ*, τ. Β', 1950-1966, εκδόσεις Εστία (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου χωρίς δικά σας σχόλια (90 -110 λέξεις).

Μονάδες 25

B1. Να αναπτύξετε σε μία παράγραφο 60-70 λέξεων το νόημα της παρακάτω περιόδου: «ένας άξιος μαραγκός που κατέχει καλά τη δουλειά του και πιστεύει σ' αυτήν είναι πολύ πιο ολοκληρωμένος και αξιοσέβαστος άνθρωπος από έναν κακό επιστήμονα.»

Μονάδες 10

B2. α) Στη δεύτερη παράγραφο («Παρατηρώ ακόμα ... να είναι η γνησιότητα.») υπάρχει ανάπτυξη με παραδείγματα. Να εντοπίσετε τα παραδείγματα και να τα μεταφέρετε στο τετράδιό σας.

(Μον. 4)

β) Να εντοπίσετε και να καταγράψετε στο τετράδιό σας τρεις διαρθρωτικές λέξεις της τελευταίας παραγράφου («Παρασύρθηκα όμως ... το θέλει η ζωή.»).

(Μον. 3)

Μονάδες 7

B3. α) Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις: αρχίζεις, σπουδαιότεροι, ιδέες, ωραία, μαραγκός.

(Μον. 5)

β) Να γράψετε ένα αντώνυμο για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις: συχνά, καλύτεροι, ανώτερη, απαρνιέσαι, άξιος.

(Μον. 5)

Μονάδες 10

B4. α) Ο συγγραφέας επιλέγει τη χρήση του β' ενικού προσώπου. Να αιτιολογήσετε αυτή την επιλογή του.

(Μον. 4)

β) Να μεταφέρετε από το κείμενο στο τετράδιό σας δύο φράσεις με ποιητική χρήση της γλώσσας.

(Μον. 4)

Μονάδες 8

Γ. Σε ένα άρθρο 450-500 λέξεων που θα δημοσιευθεί στο περιοδικό του σχολείου σας να αναφερθείτε: α) σε θέματα που προκαλούν συγκρούσεις μεταξύ εφήβων και ενηλίκων στο οικογενειακό περιβάλλον και β) στους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσαν να ξεπεραστούν οι εντάσεις.

Μονάδες 40

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ
ΑΘΗΝΑ